

Skarga na naruszenie
prawa strony do
rozpoznania sprawy
w rozsądnym terminie
na tle ewidencji spraw
w sądach powszechnych

w latach 2012 - 2016

- I. Ewidencja spraw w sądach powszechnych
- II. Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie

Wybrane wnioski z analizy danych statystycznych:

- I. Ewidencja spraw w sądach powszechnych
 1. Pozostałość spraw niezadowolonych w roku 2016 wynosiła 3,0 mln i wzrosła o 31,3 % w stosunku do roku 2015.
 2. Wskaźnik opanowania wpływu ogółem w roku 2016 wyniósł 95,2 %, natomiast w roku 2015 – 99,6%.

- II. Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie
 1. Zaprezentowane dane statystyczne wskazują na wzrost wpływu skarg na przewlekłość ze spadkiem w roku 2016 oraz systematycznie rosnące kwoty zasądzone na rzecz skarżących w związku ze stwierdzeniem przewlekłości.
 2. Ogólna kwota odszkodowań za przewlekłość postępowania rośnie regularnie od kilku lat. W roku 2012 wyniosła 4,0 mln zł, a w 2016 r. – 5,7 mln zł (wzrost o 1,7 mln zł).
 3. W roku 2016 49 % wpływu skarg do sądów apelacyjnych i okręgowych to skarga na bezczynność w podejmowaniu czynności procesowych. Dużą część – bo 12 % - stanowią skargi na przewlekłość postępowania wykonawczego sądu.

Opracowanie graficzne i merytoryczne
Agnieszka Proczek - gł. specjalista
Karolina Orowiecka – specjalista

pod kierownictwem

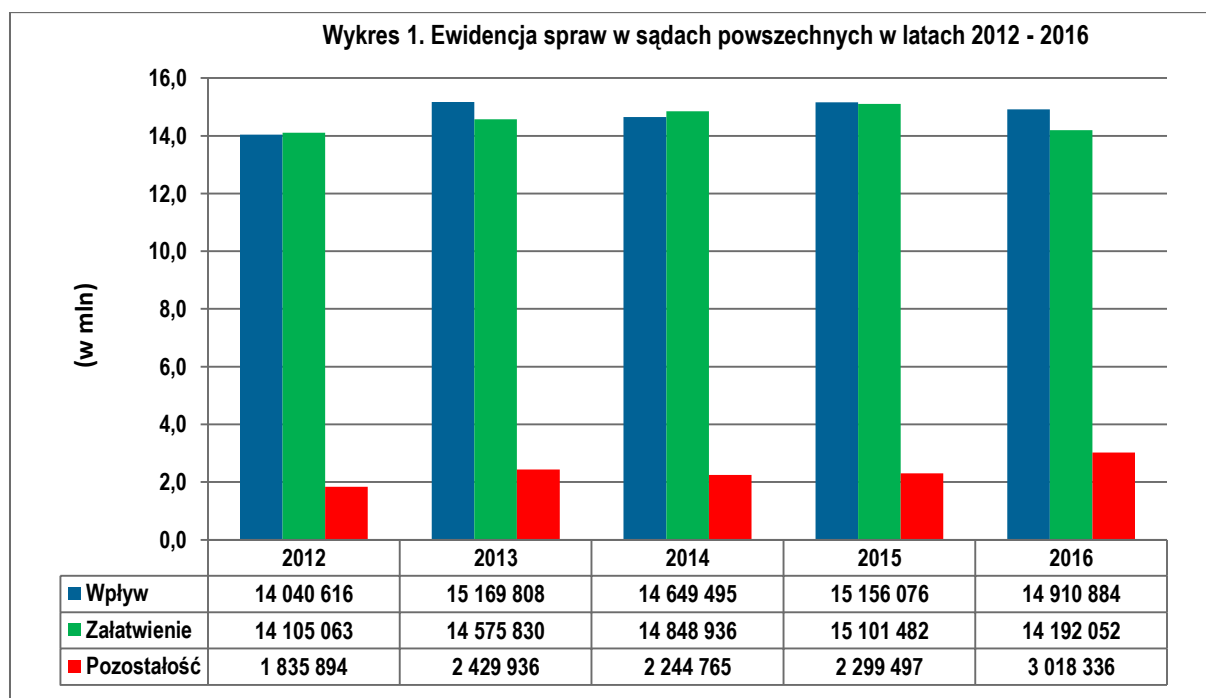
Justyny Kowalczyk
Naczelnika Wydziału Statystycznej Informacji Zarządczej

I. Ewidencja spraw w sądach powszechnych w latach 2012 - 2016

W roku 2016 wpływ spraw do sądów powszechnych wyniósł 14,9 mln i był mniejszy o 1,6 punktu procentowego niż w roku poprzednim, natomiast w porównaniu z rokiem 2012 wzrósł o 6,2%. W okresie 2012-2016 największy wpływ odnotowano w roku 2013 – 15 169 808 spraw.

Liczba spraw załatwionych w sądach powszechnych rosła od roku 2012 do 2015. W roku 2016 wyniosła ona 14,2 mln i była mniejsza o 6,0% w porównaniu z rokiem 2015.

Pozostałość spraw niezadowolonych w badanym okresie rośnie. Co istotne w roku 2016 wyniosła 3,0 mln, więcej o 31,3% niż w roku 2015 i 64,4% więcej niż w 2012 roku.

Analizując ewidencję spraw w podziale na poszczególne rodzaje spraw (piony orzecznicze) zauważyć można podobne trendy jak w liczbach ogólnych.

W roku 2016 w porównaniu z rokiem 2015 nastąpił spadek załatwień we wszystkich pionach, największy w sprawach z zakresu prawa pracy o 29,1%.

Tabl. 1. Ewidencja spraw w sądach powszechnych w latach 2012 - 2016 (według rodzajów spraw)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Wpływ	14 040 616	15 169 808	14 649 495	15 156 076	14 910 884
z tego spraw:					
karnych	2 649 609	2 806 186	2 793 577	2 749 558	2 537 287
cywilnych	8 277 470	9 013 781	8 460 422	8 971 895	9 042 666
rodzinnych	1 347 716	1 406 613	1 396 338	1 406 330	1 335 755
prawa pracy	120 402	120 021	156 572	105 728	82 102
ubezpieczeniowych	200 822	228 844	213 015	192 612	175 751
gospodarczych	1 444 597	1 594 363	1 629 571	1 729 953	1 737 323
Załatwienie	14 105 063	14 575 830	14 848 936	15 101 484	14 192 052
z tego spraw:					
karnych	2 676 184	2 734 134	2 804 232	2 748 222	2 581 724
cywilnych	8 380 921	8 601 032	8 621 742	8 925 405	8 356 361
rodzinnych	1 352 547	1 377 804	1 408 501	1 396 365	1 352 012
prawa pracy	111 865	119 131	141 000	124 368	88 129
ubezpieczeniowych	185 437	204 891	203 886	202 698	191 279
gospodarczych	1 398 109	1 538 838	1 669 575	1 704 426	1 622 547
Pozostałość	1 835 894	2 429 936	2 244 765	2 299 495	3 018 336
z tego spraw:					
karnych	379 365	451 385	440 706	441 929	397 502
cywilnych	978 822	1 391 697	1 230 446	1 276 894	1 963 201
rodzinnych	161 432	190 180	178 017	187 982	171 725
prawa pracy	42 599	43 489	59 061	40 422	34 396
ubezpieczeniowych	90 780	114 734	123 865	113 781	98 253
gospodarczych	182 896	238 451	212 670	238 487	353 259

W 2016 roku **wskaźnik opanowania wpływu**, będący odniesieniem liczby spraw załatwionych w danym okresie sprawozdawczym lub okresie działania jednostki organizacyjnej do liczby spraw wpływających, wyniósł 95,2%, natomiast w roku 2015 wartość tego miernika to 99,6%. Wynika z tego, że na 100 wpływających spraw załatwiono o 4,4 sprawy mniej w 2016 niż 2015 roku.

II. Dane statystyczne dotyczące skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie¹

Wpływ skarg na przestrzeni ostatnich lat charakteryzuje się dużą dynamiką. Od roku 2012 do 2015 liczba skarg zarejestrowanych w sądach wzrosła o ponad 200% - z 8,7 tys. do 18,1 tys. Największy procentowy wzrost odnotowano w kategorii skarg na postępowanie gospodarcze – o 170,6%, a najmniejszy na postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych – o 34,4%.

W 2016 roku wzrost skarg spadł w porównaniu z rokiem 2015 o 9,1% (do 16,5 tys.). Pomimo tego spadku liczba skarg w sprawach gospodarczych i z zakresu prawa pracy ciągle wzrastała. W porównaniu do roku 2015 odpowiednio o 65,2% i 13,1%. Można zaobserwować, że liczba skarg dotycząca spraw gospodarczych w badanym okresie wzrosła o 347,1% - z 327 do 1 462.

Najliczniejszą grupę stanowią skargi cywilne 75,0% ogółu wpływających skarg w 2016 roku. W latach 2012 – 2015 zarejestrowano wzrost liczby skarg na postępowanie cywilne - z 5 457 do 14 406 spraw (o 8,9 tys.). W roku 2016 nastąpił spadek o 2,1 tys. - do poziomu 12 343 spraw.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat nieznacznie zmieniła się struktura rodzajów załatwień skarg. W roku 2012 skargi najczęściej były przez sąd oddalane (32,4%) i odrzucane (35,4%). Od 2013 roku liczba oddaleń malała do poziomu 25% w roku 2016, natomiast liczba skarg odrzuconych rosła aż do 53,5%.

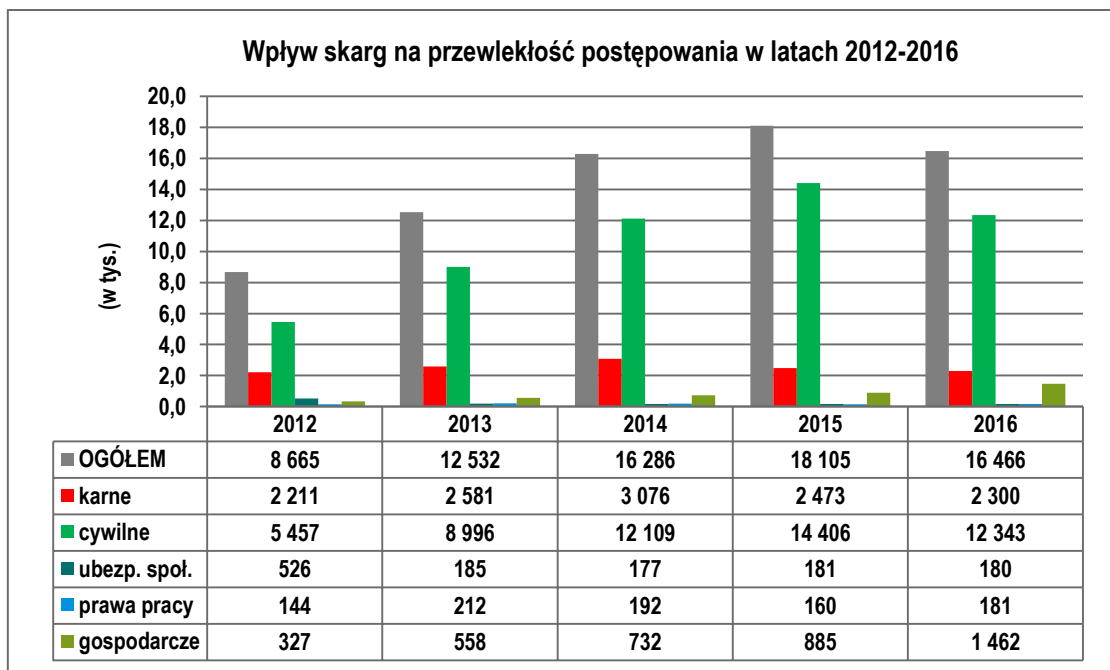
W prezentowanym okresie zmalał odsetek skarg uwzględnionych do liczby spraw załatwionych z 18% do 11%, jednakże systematycznie rosła liczba skarg uwzględnionych, od 1 522 skarg uwzględnionych w 2012 r. do 1 838 skarg uwzględnionych w 2016 r.

Należy podkreślić, że jest to związane ze wzrostem liczby skarg wpływających do sądów. Z roku na rok wzrastała także liczba skarg uwzględnionych poprzez zasądzenie kwoty pieniężnej. W 2012 roku takich spraw było 1 453, podczas gdy w 2016 roku – 1 765.

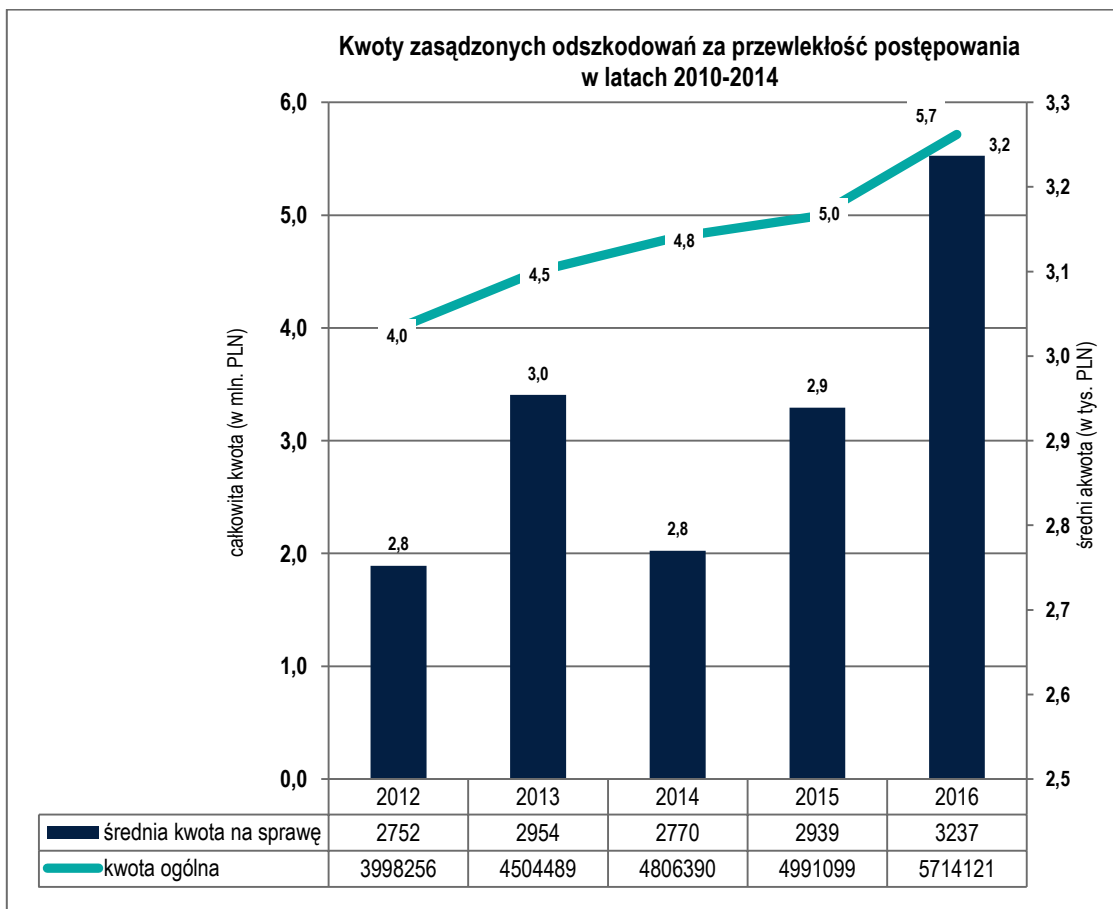
¹ dotyczy postępowań sądowych i prokuratorskich

Tabl. 1. Ewidencja skarg na przewlekłość postępowania w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	Wpłynęło	Załatwiono									Ogólna kwota zasądzonych odszkodowań (PLN)	Średnia zasądzona kwota odszkodowań w sprawie (PLN)
		ogółem	w tym									
			uwzględniono w całości lub części		oddalono		odrzucono		w inny sposób			
			razem	w tym przez zasądzenie kwoty pieniężnej	w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień	w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień				
w liczbach bezwzględnych	% do liczby załatwień											
2012												
OGÓŁEM	8 665	8 454	1 522	18,0%	1 453	2 743	32,4%	2 995	35,4%	1 193	3 998 256	2 752
z tego sprawy:												
karne	2 211	2 226	328	14,7%	317	833	37,4%	282	12,7%	782	1 050 000	3 312
cywilne	5 457	5 261	777	14,8%	747	1 553	29,5%	2 554	48,5%	377	2 089 739	2 798
ubezp. społ.	526	513	280	54,6%	259	175	34,1%	50	9,7%	8	535 000	2 066
prawa pracy	144	140	24	17,1%	20	74	52,9%	32	22,9%	10	70 000	3 500
gospodarcze	327	314	113	36,0%	110	108	34,4%	77	24,5%	16	253 517	2 305
2013												
OGÓŁEM	12 532	12 125	1 585	13,1%	1 525	3 448	28,4%	5 632	46,4%	1 460	4 504 489	2 954
z tego sprawy:												
karne	2 581	2 548	426	16,7%	413	918	36,0%	322	12,6%	882	1 324 000	3 206
cywilne	8 996	8 654	958	11,1%	921	2 129	24,6%	5 068	58,6%	499	2 695 395	2 927
ubezp. społ.	185	203	45	22,2%	43	90	44,3%	63	31,0%	5	120 000	2 791
prawa pracy	212	204	31	15,2%	24	107	52,5%	54	26,5%	12	69 220	2 884
gospodarcze	558	516	125	24,2%	124	204	39,5%	125	24,2%	62	295 874	2 386
2014												
OGÓŁEM	16 286	16 318	1 781	10,9%	1 735	3 661	22,4%	8 475	51,9%	2 403	4 806 390	2 770
z tego sprawy:												
karne	3 076	3 072	415	13,5%	402	1 057	34,4%	505	16,4%	1 097	1 120 500	2 787
cywilne	12 109	12 143	1 124	9,3%	1 097	2 182	18,0%	7 620	62,8%	1 217	3 113 190	2 838
ubezp. społ.	177	174	25	14,4%	25	76	43,7%	64	36,8%	9	61 000	2 440
prawa pracy	192	197	40	20,3%	38	91	46,2%	59	29,9%	7	97 400	2 563
gospodarcze	732	732	177	24,2%	173	255	34,8%	227	31,0%	73	414 300	2 395
2015												
OGÓŁEM	18 105	17 955	1 791	10,0%	1 698	3 622	20,2%	9 177	51,1%	3 367	4 991 099	2 939
z tego sprawy:												
karne	2 473	2 492	381	15,3%	353	883	35,4%	390	15,7%	840	1 132 200	3 207
cywilne	14 406	14 310	1 179	8,2%	1 124	2 316	16,2%	8 413	58,8%	2 402	3 233 300	2 877
ubezp. społ.	181	180	28	15,6%	26	83	46,1%	61	33,9%	8	71 000	2 731
prawa pracy	160	159	34	21,4%	32	78	49,1%	40	25,2%	7	108 300	3 384
gospodarcze	885	814	169	20,8%	163	262	32,2%	273	33,5%	110	446 299	2 738
2016												
OGÓŁEM	16 466	16 508	1 838	11,1%	1 765	4 122	25,0%	8 827	53,5%	1 726	5 714 121	3 237
z tego sprawy:												
karne	2 300	2 283	429	18,8%	407	787	34,5%	327	14,3%	745	1 460 500	3 588
cywilne	12 343	12 315	1 178	9,6%	1 142	2 306	18,7%	7 914	64,3%	917	3 566 621	3 123
ubezp. społ.	180	186	34	18,3%	32	94	50,5%	50	26,9%	8	106 000	3 313
prawa pracy	181	175	36	20,6%	29	70	40,0%	63	36,0%	6	115 000	3 966
gospodarcze	1 462	1 549	161	10,4%	155	865	55,8%	473	30,5%	50	466 000	3 006

Zaprezentowane dane statystyczne wskazują na wzrost wpływu skarg na przewlekłość ze spadkiem w roku 2016 oraz systematycznie rosnące kwoty zasądzone na rzecz skarżących w związku ze stwierdzeniem przewlekłości

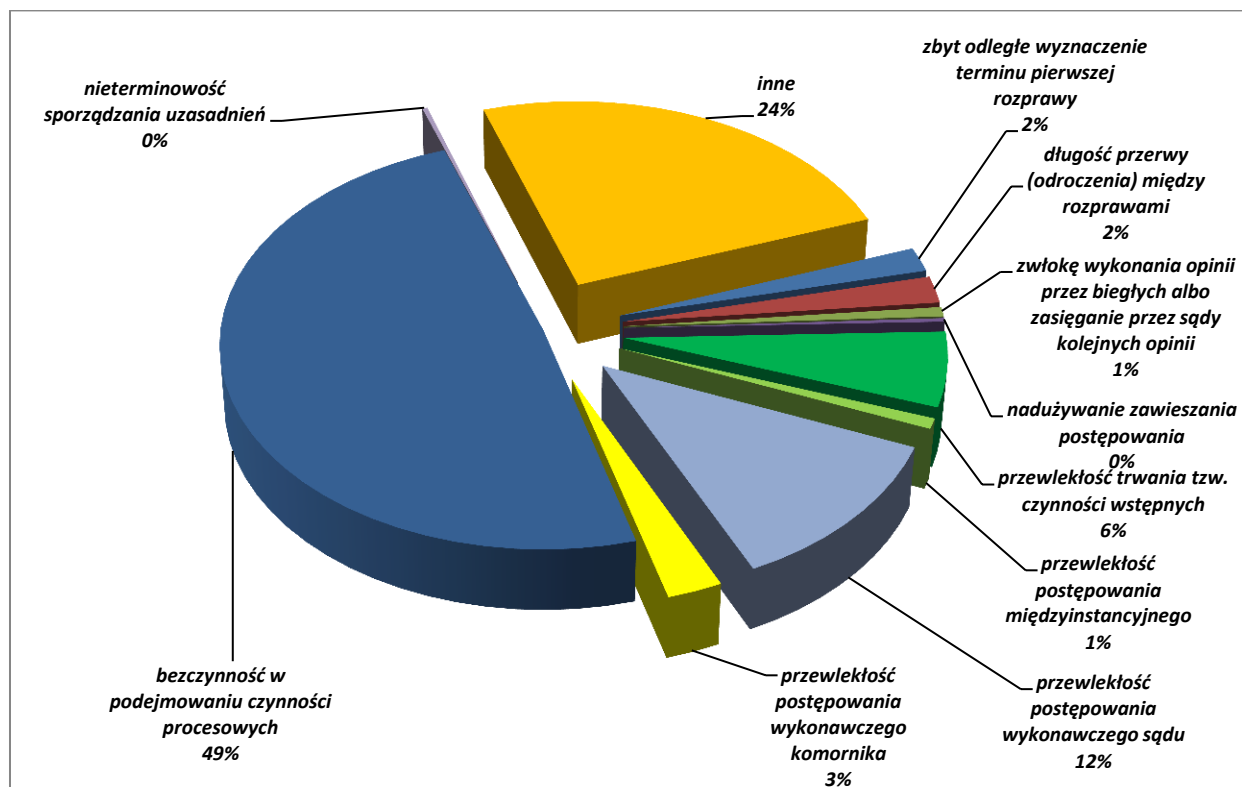

Ogólna kwota odszkodowań za przewlekłość postępowania rośnie regularnie od kilku lat. W 2012 roku wyniosła 4,0 mln zł, a w 2016 r. 5,7 mln zł (wzrost o 1,7 mln zł).

Tabl. 2 Wpływ spraw dot. skargi na przewlekłość postępowań (wykaz S) z uwzględnieniem jej przyczyn oraz pionów orzeczniczych w SA i SO łącznie w roku 2016

Wyszczególnienie		WPŁYW SPRAW							
		OGÓLEM	KARNYCH *)	CYWILNYCH	GOSPODARCZYCH	Z ZAKRESU UBEZP. SPOŁ.	Z ZAKRESU PRAWA PRACY		
Ogółem (wiersze od 02 do 12)		1	16 466	2 300	12 343	1 462	180	181	
Skarga na:	zbyt odległe wyznaczenie terminu pierwszej rozprawy	2	315	89	189	17	16	4	
	długość przerwy (odroczenia) między rozprawami	3	348	114	200	4	16	14	
	zwłokę wykonania opinii przez biegłych albo zasięgnięcie przez sądy kolejnych opinii	4	123	5	86	5	19	8	
	nadużywanie zawieszania postępowania	5	48	12	24	0	7	5	
	przewlekłość trwania tzw. czynności wstępnych	6	969	152	764	31	11	11	
	przewlekłość postępowania międzyinstancyjnego	7	135	26	92	12	1	4	
	przewlekłość postępowania wykonawczego	sądu	8	1 960	154	1 745	58	3	0
		komornika	9	423	0	421	2	0	0
	bezczynność w podejmowaniu czynności procesowych	10	8 069	739	5 929	1 278	45	78	
	nieterminowość sporządzania uzasadnień	11	46	7	33	4	0	2	
	inne	12	4 030	1 002	2 860	51	62	55	

*) łącznie w postępowaniu sądowym i prokuratorskim

W roku 2016 49 % wpływu skarg do sądów apelacyjnych i okręgowych to skarga na bezczynność w podejmowaniu czynności procesowych. Dużą część – bo 12 % - stanowią skargi na przewlekłość postępowania wykonawczego sądu.